«РАССМОТРЕНО»
Руководитель МО
_____/Минхаирова .Р.Б/
протокол № «1»
от «24» августа 2023 г.

«СОГЛАСОВАНО»
Зам. директора по УР
МБОУ «Староутямышевская СОШ»
_____/ Сейтмеметова З.Р /
от «25» августа 2023 г.

« УТВЕРЖДЕНО»
Директор МБОУ
«Староутямышевская СОШ»
_____/Шайхутдинова М.М/
Приказ № «26»

ДОКУМЕНТ ПОДПИСАН
ЭЛЕКТРОННОЙ ПОДПИСЬЮ

Сертификат: 00B519DF74390448975976BCA70F6E1536
Владелец: ШАЙХУТДИНОВА МИЛЯУША МИННУРОВНА
Действителен: с 11.09.2023 до 04.12.2024

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

по родному языку(тат) для 8 класса
МБОУ «Староутямышевская СОШ»,
учительницы

Минхаировой Резеды Байраковны.

2023-2024 учебный год.

Эш программасы түбәндәге хокукый - норматив документларга нигезләнеп төзелде:

8 нче сыйныфның татар төркемендә укучылар өчен туган телдән эш программасы Россия Федерациясендәге һәм Татарстан Республикасындагы мәгарифкә кагылышлы хокукый - норматив актларга һәм федераль дәүләт стандартларына нигезләнеп төзелде:

1. Россия Федерациясенең "Мәгариф турында"гы Законы (Федеральный закон от 29.12.2012 273-ФЗ "Об образовании в Российской Федерации").
2. Татарстан Республикасының "Мәгариф турында"гы Законы (Закон Республики Татарстан "Об образовании" № 68-ЗРТ от 22 июля 2013 года, статья 8).
3. Россия Федерациясенең "Россия Федерациясе халык телләре турында"гы 126-ФЗ нче номерлы Законы (24.07.1998).
4. "Татарстан Республикасының халык телләре турында" Законы (Закон Республики Татарстан от 08.07.1992 № 1560-ХП (ред. От 03.03.2012г.) "О государственных языках Республики Татарстан и других языках в Республике Татарстан").
5. "Татарстан Республикасы дәүләт телләре һәм Татарстан Республикасында башка телләр турында" Татарстан Республикасы Законы, 2004 нче ел, 1нче июль.
6. "2014-2020 нче елларга Татарстан Республикасы дәүләт телләрен һәм Татарстан Республикасында башка телләрне саклау, өйрәнү һәм үстерү буенча Татарстан Республикасы дәүләт программасы", 2013 нче ел, 25 нче октябрь, 794 нче карар.
7. Төп гомуми белем бирүнең Федераль дәүләт белем бирү стандарты (Россия Мәгариф һәм Фән министрлыгында 2010 нчы елның 17 нче декабрь боерыгы 1897 нче номер белән расланган, РФ Юстиция Министрлыгында 19644 нче регистрацион номеры белән 2011нче елның 1 нче февралендә теркәлгән).
8. Татарстан Республикасында 2012-2020 нче елларда фән һәм мәгариф үсеше турында "Дәүләт программасы".
9. “Иске Үтәмеш” муниципаль бюджет гомуми белем учреждениесенең төп гомуми белем бирүнең төп уку-укыту программасы (ФДББС таләпләренә нигезләнгән).
10. “Иске Үтәмеш” муниципаль бюджет гомуми белем учреждениесенең 2023-2024 нче уку елына уку-укыту планы.
11. “Иске Үтәмеш” муниципаль бюджет гомуми белем учреждениесенең 2023-2024 нче уку елына календарь уку графигы

ПОЯСНИТЕЛЬНАЯ ЗАПИСКА

Объём знаний по родному языку определяется социальными требованиями общества, развитием науки о языке и возможностями использования родного языка. Основной целью обучения родному языку учащихся 5-9 классов общеобразовательных организаций с обучением на русском языке является реализация требований к результатам основного общего образования, представленных в Федеральном государственном образовательном стандарте общего образования, а также формирование в процессе обучения у учащихся школ с русским языком обучения лингвистической, коммуникативной, культуроведческой компетенций.

Основные задачи обучения родному языку в общеобразовательных организациях с обучением на русском языке (для изучающих татарский язык как родной):

1. Усиление мотивации к изучению родного языка, заложенной в начальных классах, уважительное отношение к своей национальности, его истории и культуре, а также воспитание положительного отношения к представителям других национальностей и их духовному наследию.
2. Последовательное обучение в соответствии со всеми видами речевой деятельности и разделами татарского языкознания.
3. Освоение различных способов искусства общения; обучение красивому и грамотному общению на родном языке.
4. Совершенствование умений и навыков устной и письменной речи. Научить пользоваться всеми возможностями родного языка в повседневной жизни.
5. Беспрерывное получение знаний и накопление опыта комммуникации посредством родного языка.
6. Формирование навыков использования родного языка как средства получения знаний по другим предметам.
7. Привлечение учащихся к изучению наследия татарской национальной культуры.
8. На уроках родного языка учитывать взаимосвязь образовательных и воспитательных задач. Обратить внимание на воспитательное значение при выполнении письменных работ (изложений и сочинений).
9. Совершенствование логического мышления учащихся. Умение связно, доступно и последовательно излагать свои мысли на родном языке в устной и письменной форме.
10. Совершенствование умений и навыков чтения, письма, работы с учебником, дополнительной и справочной литературой.

ПЛАНИРУЕМЫЕ РЕЗУЛЬТАТЫ ИЗУЧЕНИЯ УЧЕБНОГО ПРЕДМЕТА

Результатом освоения учебного курса по татарскому языку являются

Личностные результаты:

· понимание татарского языка как одной из основных национально-культурных ценностей татарского народа, определяющей роли родного языка в развитии интеллектуальных, творческих способностей и моральных качеств личности; его значения в процессе получения школьного образования;

· осознание эстетической ценности татарского языка; уважительное отношение к родному языку, гордость за него; потребность сохранить чистоту татарского языка как явления национальной культуры; стремление к речевому самосовершенствованию;

· достаточный объем словарного запаса и усвоенных грамматических средств для свободного выражения мыслей и чувств в процессе речевого общения; способность к самооценке на основе наблюдения за собственной речью.

Метапредметные результаты:

· владение всеми видами речевой деятельности:

· адекватное понимание информации устного и письменного сообщения;

· владение разными видами чтения;

· адекватное восприятие на слух текстов разных стилей и жанров;

· способность извлекать информацию из разных источников, включая средства массовой информации, компакт-диски учебного назначения, ресурсы Интернета; умение свободно пользоваться словарями различных типов, справочной литературой;

· овладение приемами отбора и систематизации материала на определенную тему; умение вести самостоятельный поиск информации, ее анализ и отбор;

· умение сопоставлять и сравнивать речевые высказывания с точки зрения их содержания, стилистических особенностей и использованных языковых средств;

· способность определять цели предстоящей учебной деятельности (индивидуальной и коллективной), последовательность действий, а также оценивать достигнутые результаты и адекватно формулировать их в устной и письменной форме;

· умение воспроизводить прослушанный или прочитанный текст с разной степенью свернутости;

· умение создавать устные и письменные тексты разных типов, стилей речи и жанров с учетом замысла, адресата и ситуации общения;

· способность свободно, правильно излагать свои мысли в устной и письменной форме;

· владение разными видами монолога и диалога;

· соблюдение в практике речевого общения основных орфоэпических, лексических, грамматических, стилистических норм современного татарского литературного языка; соблюдение основных правил орфографии и пунктуации в процессе письменного общения;

· способность участвовать в речевом общении, соблюдая нормы речевого этикета;

· способность оценивать свою речь с точки зрения ее содержания, языкового оформления; умение находить грамматические и речевые ошибки, недочеты, исправлять их; совершенствовать и редактировать собственные тексты;

· умение выступать перед аудиторией сверстников с небольшими сообщениями, докладами;

· применение приобретенных знаний, умений и навыков в повседневной жизни; способность использовать родной язык как средство получения знаний по другим учебным предметам, применять полученные знания, умения и навыки анализа языковых явлений на межпредметном уровне (на уроках иностранного языка, литературы и др.);

· коммуникативно-целесообразное взаимодействие с окружающими людьми в процессе речевого общения, совместного выполнения какой-либо задачи, участия в спорах, обсуждениях; овладение национально-культурными нормами речевого поведения в различных ситуациях формального и неформального межличностного и межкультурного общения.

Предметные результаты:

· представление об основных функциях языка, о роли татарского языка как национального языка татарского народа, как государственного языка Республики Татарстан, о связи языка и культуры народа, о роли родного языка в жизни человека и общества;

· понимание места родного языка в системе гуманитарных наук и его роли в образовании в целом;

· усвоение основ научных знаний о родном языке; понимание взаимосвязи его уровней и единиц;

· освоение базовых понятий лингвистики: лингвистика и ее основные разделы; язык и речь, речевое общение, речь устная и письменная; монолог, диалог и их виды; ситуация речевого общения; разговорная речь, научный, публицистический, официально-деловой стили, язык художественной литературы; жанры научного, публицистического, официально-делового;

· стилей и разговорной речи; функционально-смысловые типы речи (повествование, описание, рассуждение); текст, типы текста; основные единицы языка, их признаки и особенности употребления в речи;
· овладение основными стилистическими ресурсами лексики и фразеологии татарского языка, основными нормами татарского литературного языка (орфоэпическими, лексическими, грамматическими, орфографическими, пунктуационными), нормами речевого этикета; использование их в своей речевой практике при создании устных и письменных высказываний;
· опознавание и анализ основных единиц языка, грамматических категорий языка, уместное употребление языковых единиц адекватно ситуации речевого общения;
· проведение различных видов анализа слова (фонетического, морфемного, словообразовательного, лексического, морфологического), синтаксического анализа словосочетания и предложения, многоаспектного анализа с точки зрения его основных признаков и структуры, принадлежности к определенным функциональным разновидностям языка, особенностей языкового оформления, использования выразительных средств языка;
· понимание коммуникативно-эстетических возможностей лексической и грамматической синонимии и использование их в собственной речевой практике;
· осознание эстетической функции татарского языка, способность оценивать эстетическую сторону речевого высказывания при анализе текстов художественной литературы.

Содержание прораммы

Синтаксис как раздел науки о языке. Словосочетание и предложение как единицы синтаксиса.
Основные виды словосочетаний, типы связи главного и зависимого слова в словосочетании. Подчинительная связь
Синтаксический анализ словосочетаний. Повторение.
Связь слов в предложении. Сочинительная связь в предложениях с однородными членами.
Союзная и бессоюзная связь в предложениях с однородными членами.
Понятие о синтаксисе. Синтаксические единицы.
Способы связи слов союзных и бессозных связи в предложениях.
Знаки препинания в однородных членах предложения.
Обобщающее слово в однородных членах предложения и знаки препинания.
Предложение как минимальное речевое высказывание.
Односоставные и двусоставные предложения.
Односоставные предложения. Назывное и глагольное .Употребление односоставных предложений в речи.
Предложения по цели высказывания. Повествовательное предложение.Вопросительное предложение. Побудительное предложение.
Восклицательное предложение. Их интонационные и смысловые особенности.
Синтагма.
Утвердительные и отрицательные предложения
Распространённые и нераспространённые предложения.
Полное и неполное предложения.Упоребление их в речи.
Простое и сложное предложение.
Понятие о сложных предложениях.Союзное и безсоюзное предложение.
Главные члены предложения.Подлежащее. Способы выражения подлежащего.
Простое и составное сказуемое (глагольное и имен¬ное). Способы выражения Употребление их в речи.
Второстепенные члены предложения: определение. Однородные и неоднородные определения.
Дополнение. Прямое и косвенное дополнение. Способы выражения дополнения.
Обстоятельство. Виды обстоятельств. Обстоятельства места и времени. Способы выражения.
Обстоятельства образа действия, меры и степени. Способы выражения обстоятельств.Употребление их в речи
Обстоятельство причины и цели. Способы выражения.
Обстоятельства условия и уступки. Способы выражения.
Приложение. Способы выражения.
Обособление приложений. Знаки препинания при них.

Обособленные обстоятельства и знаки препинания при них.
Модальные члены предложения. Вводные слова и предложения. Знаки препинания при них.
Обращения. Знаки препинания при них.
Инверсия
Повторение членов предложения.
Повторение пройденного материала 8 класса. Развитие речи.

АҢЛАТМА ЯЗУЫ

Предметны үзләштерүнең шәхескә кагылышлы, метапредмет, предмет нәтиҗәләре

Икенче буын стандартларының нигезен яңа төр мөнәсәбәтләр тәшкил итә: бүген укучының билгеле бер белем дәрәҗәсенә ия булуын дәүләт кенә түгел, ә бәлки укучы, аның эти-әнисе дә дәүләттән билгеле бер күләмдә сыйфатлы белем бирүен таләп итү хокукына ия.
Икенче буын стандартлары шәхес үсешен тәэмин итү, укытуга үз эшеңне төптән белеп якын килү бурычын куя. Башкача әйткәндә, мәгариф системасы баланы белемле итү хакында гына түгел, аңа күнекмәләр бирү, аны эшкә өйрәтү турында да кайгырта.
Нәтиҗәләргә таләпләр - гомуми белем программаларының барлык төрләренең состав өлеше. Алар шәхескә кагылышлы, метапредмет (эшчәнлекнең гомумиләштерелгән ысуллары) һәм предмет буенча (фәнне өйрәнү) нәтиҗәләрне үз эченә ала.

Укытуның планлаштырылган нәтиҗәләре:

Шәхескә кагылышлы нәтиҗәләр:

- татар теленең байлыгын, матурлыгын тоярга өйрәнү, аның чисталыгын саклауга ихтыяҗ булу; туган телне өйрәнүнең әһәмиятен аңлау;
- белем ала белү, тел белеме өлкәсендә белемнәрне мөстәкыйль рәвештә үзләштерү, фәнни-тикшеренү эшчәнлеген оештыра белү;
- үзең алган белем күнекмәләрне тормышның төрле шартларында куллана белергә өйрәнү, тормышта үз урыныңны күзаллый башлау;әхлак нормаларын, җәмгыятьтә яшәү кагыйдәләрен үзләштерү;
- үзеңне тыңлаучы күзлегеннән анализлый белү, сөйләмне камилләштерергә омтылу;
- үзбәягә сәләтле булу;
- үз текстларыңны язуга кызыксыну булу.
-

Метапредмет нәтиҗәләре:

Танып-белү универсаль уку гамәлләре (ТБУУГ):

- танып-белү мәсьәләсен мөстәкыйль ачыклау һәм шунан чыгып максатлар кую;
- язма һәм телдән тексттагы мәгълүматны аңлый белү (мөстәкыйль рәвештә текстның темасын, күтәрелгән проблеманы ача белү);
- уку мәсьәләсен чишүдә логик фикерләү;
- төп билгеләрне аерып алу нигезендә кагыйдә формалаштыру;
  төрле мәгълүмат чаралары белән эшли, кирәкле мөстәкыйль рәвештә мәгълүматны таба, анализлый һәм үз эшчәнлегендә куллана белү;
  тел берәмлекләрен сөйләм эшчәнлегендә дөрес һәм урынлы файдалана белү, язма сөйләм процессында орфография һәм пунктуация кагыйдәләрен үтәү;
- билгеле бер темага караган материалны сайлау һәм системалаштыру алымнарын үзләштерү;
- тексттан фактик мәгълүматны аерып ала белү;
- телләр арасындагы уртак проблемаларны, уртак кагыйдәләрне, аермалы якларны күрергә өйрәнү;
- сүзлекләр, сүзлекчәләр, белешмә материаллардан файдалана белү;
- телне әдәбият, тарих, җәмгыять белеме, экология предметлары белән бәйләп, дөнья, яшәү, табигать, кешелек җәмгыяте турында күзаллау формалаштыру;

- үзеңнең белем системасында ориентлаша белү.

Коммуникатив универсаль уку гамәлләре (КУУГ):

- сыйныфташлары һәм укытучы белән уку эшчәнлеген оештыруда хезмәттәшлекитү;
- тыңлый белү, диалогта һәм коллектив фикер алышуда катнашу;
- төрле фикерләрне исәпкә алып эш итү;
- үз фикерен тормыштагы мисаллар ярдәмендә дәлилли белү;
- төрле җавапларны тыңлау, чагыштыру, нәтиҗә ясау;
- үз фикереңне язмача һәм телдән тулы һәм төгәл итеп җиткерә белү;
- күмәк эш вакытында уртак фикергә килү;
- мәгълүмат туплауда үзара хезмәттәшлек инициативасы күрсәтү;
- укылган текстлар буенча сораулар бирә алу;
- парларда, төркемдә эшли белү;
- башкаларны тыңлый, киңәш бирә белү;
- сыйныфташлары каршында төрле темаларга чыгыш ясый белү.

Регулятив универсаль уку гамәлләре (РУУГ):

- мөстәкыйль рәвештә дәреснең проблемасын (тема) һәм максатларын формалаштыру;
- проблеманы аңлый белү, гипотеза чыгару, үз фикереңне раслау өчен дәлилләр таба белү, телдән (диалогик, монологик) һәм язма сөйләмдә сәбәп-нәтиҗә бәйләнешен аерып алу, нәтиҗәләрне формалаштыру;
- максатка ирешү юлларын билгеләү;
- укытучы белән бергәләп яки мөстәкыйль рәвештә үз эшеңне, иптәшләренең җавапларын бәяләү;
- кагыйдә, күрсәтмәләрдән чыгып эшне оештыру;
- үз эшчәнлегеңне контрольгә алу, үзконтроль; эшләнгән эшнең сыйфатын һәм дәрәҗәсен билгеләү;
- биремнәрне үтәүнең дөреслеген бәяләү.

Предмет буенча нәтиҗәләр:

-укыту предметын нәтиҗәле өйрәнү һәм төрле милләтләр арасында формаль һәм формаль булмаган аралашу өчен кирәк булган дәрәҗәдә сөйләм эшчәнлеге төрләрен камилләштерү;
-белем алу процессында шәхеснең акыл һәм иҗади сәләтен үстерүдә телнең мөһим урын алып торуын аңлау;
-ана теленең аралашу-эстетик мөмкинлекләрен файдалану;
-тел турындагы белемне системага салу, лингвистиканың төп төшенчәләрен үзләштерү;
-сүзгә төрле анализ ясау күнекмәләрен булдыру һәм үстерү (фонетик, морфемик, сүз ясалышы, лексик, морфологик, синтаксик);
-ана теленең әдәби нормаларына (орфоэпик, лексик, грамматик, орфографик, пунктуацион) һәм татар теленең сөйләм этикеты нормаларына ия булу, аларны телдән һәм язма сөйләм практикасында куллану тәҗрибәсен булдыру;
-тел һәм гомумкешелек кыйммәтләренә җаваплылык белән карау хисе тәрбияләү.

Предметның эчтәлеге (70 сәгать)

№	**Бүлекләр, темалар**	**Сәгать саны**	**Темага караган төп төшенчәләр**
1	5 – 7 нче сыйныфта өйрәнгәннәрне кабатлау	4	Сүз ясалышы, сүз төзелеше, сүз төркемнәре, җөмләдә сүзләр тәртибен кабатлау, тәрҗемә күнегүләре эшләү. Сүзләргә фонетик, лексик, морфологик анализлар ясау.
2	Синтаксис. Сүз һәм җөмлә	1	Синтаксис. Гади җөмлә синтаксисы һәм пунктуация. Синтаксис буенча гомуми мәгълүмат. Телебезнең синтаксик һәм сөйләм берәмлекләре (сүз, сүзтезмә, җөмлә кисәкләре, җөмлә һәм текст) турында төшенчә.
3	Җөмләдә сүзләр бәйләнеше	6	Сүзләр бәйләнеше турында гомуми мәгълүмат. Тезүле бәйләнеш. Җөмләнең тиңдәш кисәкләре. Аларны үзара теркәүче чаралар. Тиңдәш кисәкләр янында гомумиләштерүче сүзләр. Тиңдәш кисәкләр һәм гомумиләштерүче сүзләр янында тыныш билгеләре. Ияртүле бәйләнешнең сөйләм оештырудагы роле. Сүзтезмә турында гомуми төшенчә. Сүзтезмәдә ияртүче һәм ияртүче кисәкләр. Татар телендә сүзтезмәләрнең төрләре һәм үзенчәлекләре. Җөмләдә сүзләр бәйләнешен кабатлау.
4	Җөмлә кисәкләре	1	Җөмлә кисәкләре турында гомуми мәгълүмат (башлангыч сыйныфларда үтелгәннәрне кабатлау һәм тирәнәйтү).
5	Җөмләнең баш кисәкләре	3	Җөмләнең баш кисәкләре. Ия һәм аның белдерелүе, төрләре. Хәбәр һәм аның белдерелүе, төрләре. Ия белән хәбәрнең җөмләдәге урыны. Ия белән хәбәр арасында сызык куелу очраклары.
6	Гади һәм кушма җөмлә	1	Гади һәм кушма җөмлә турында гомуми мәгълүмат.
7	Җөмләнең иярчен кисәкләре	15	Җөмләнең иярчен кисәкләре. Аергыч, аның белдерелүе һәм аерылмыш белән бәйләнеше. Тиңдәш һәм тиңдәш түгел аергычлар. Тәмамлык һәм аның белдерелүе. Туры һәм кыек тәмамлыклар. Хәлләр һәм аларның аерымлануы. Урын хәле. Вакыт хәле. Рәвеш хәле. Күләм хәле. Сәбәп хәле. Максат хәле. Шарт хәле. Кире хәл. Хәлләрне кабатлау. Аныклагыч турында гомуми мәгълүмат. Аныклагычның аныкланмыш белән бәйләнеше. Аныклагычларның аерымлануы һәм алар янында тыныш билгеләре.
8	Җөмләнең модаль кисәкләре	3	Модаль кисәкләр. Эндәш сүзләр, аларны куллану үзенчәлекләре. Эндәш сүзләрнең җөмләдәге урыны, алар янында тыныш билгеләре. Кереш сүзләр, аларны мәгънә ягыннан төркемләү. Кереш сүзләр янында тыныш билгеләре.
9	Грамматик анализ төрләре	1	Грамматик анализ турында гомуми төшенчә (алдагы сыйныфларда өйрәнгәннәргә нигезләнү). Морфологик, синтаксик, морфологик-синтаксик, синтаксик-морфологик анализ төрләре.
10	Җөмләнең баш, иярчен һәм модаль кисәкләрен кабатлау	3	Җөмләнең баш, иярчен һәм модаль кисәкләре. Алар янында тыныш билгеләре. Грамматик анализ төрләре.
11	Гади җөмләләрне төркемләү. Әйтү максаты ягыннан җөмлә төрләре	3	Гади җөмләләрне төркемләү. Әйтү максаты ягыннан җөмлә төрләре: хикәя җөмлә, сорау җөмлә, боеру җөмлә һәм тойгылы җөмләләр. Әйтү максаты ягыннан төрле җөмләләр янында куела торган тыныш билгеләре.

12	Раслау һәм инкяр җөмләләр	1	Раслау һәм инкяр җөмлә турында гомуми төшенчә. Инкяр җөмләләрне белдерүче чаралар.
13	Җыйнак һәм җәенке җөмләләр	1	Җыйнак һәм җәенке җөмләләр турында гомуми төшенчә (башлангыч сыйныфларда үтелгәннәрне кабатлау һәм тирәнәйтү).
14	Ике составлы һәм бер составлы җөмләләр	4	Бер составлы җөмлә төрләре һәм аларның үзенчәлекләре. Бер составлы исем җөмлә. Бер составлы фигыль җөмлә.
15	Тулы һәм ким җөмләләр	2	Тиешле җөмлә кисәгенең кулланылу-кулланылмавына карап, җөмлә төрләре: тулы һәм ким җөмләләр. Аларны куллану үзенчәлекләре.
16	Җөмлә төрләрен кабатлау	3	Әйтү максаты ягыннан җөмлә төрләрен, раслау һәм инкяр, җыйнак һәм җәенке, ике һәм бер составлы, тулы һәм ким җөмләләрне куллану үзенчәлекләре.
17	8 нче сыйныфта өйрәнгәннәрне кабатлау	4	Гади җөмлә синтаксисы. Гади җөмләләрне төркемләү. Җөмләдә сүзләр бәйләнеше. Җөмләнең баш, иярчен, модаль, тиңдәш һәм аерымланган кисәкләре. Алар янында тыныш билгеләре. Грамматик анализ төрләре.
18	Бәйләнешле сөйләм үстерү	14	1. Әдәби әсәр героена адресланган хат язу. 2.Тормышта үрнәк булырдай берәр кеше турында очерк язу. 3. Концертка яки театрга баргач алган тәэсирләр турында сөйләшү, диалогик һәм монологик сөйләм үрнәкләре табу. 4. Татар һәм рус телләрендәге кушма җөмләләрне төзелешләре, бәйләүче чаралары һәм функцияләре ягыннан чагыштыру. 5. Әдәби геройларга характеристика язарга өйрәнү. 6. Татар телендәге сүз тәртибе үзенчәлекләрен чагылдырган кыска текстларны тәрҗемә итү күнегүләрен үтәү. 7. Экологик темага сочинение элементлары булган изложениеләр язу. 8. Картиналар буенча сочинениеләр язу (Фәридә Хәсьянова «Матур өй», Наил Галимов «Ялгызлык»). 9.Үтелгән темаларга таянып, грамматик биремле диктантлар язу. 10. Индивидуаль һәм төркемнәрдә проектлау-тикшеренү эше башкару.

Календарь – тематик планлаштыру (70 сәгать)

№	Дәрес темасы	Планлаштырылган нәтиҗәләр			Үткәрү вакыты	
		Предмет	Метапредмет	Шәхескә кагылышлы	План	Факт
1.	Повторение, фонетика, словообразование./ Кабатлау. Фонетика. Сүз төзелеше. Сүз ясалышы.	Аралашу мәсьәләсен тормышка ашыру максатында, үз фикереңне белдерү, үз эшчәнлегеңне оештыру өчен, сөйләмнең төрле чараларыннан нәтиҗәле файдалану	**Регулятив күнекмә** 1. Теләсә нинди эшчәнлектә иң беренче проблеманы аерып алу, аның чишелеш юлларын билгеләү; 2.Мөстәкыйль рәвештә максатка ирешү юлларын, шулай ук альтернатив юлларын планлаштыра белү **Танып-белү күнекмәсе.** 1. Логик фикерләү, дөрес нәтиҗә һәм йомгак ясый белү; 2. Аңлап уку **Коммуникатив күнекмә.**1.Яшьтәшләре белән төркемгә берләшә, индивидуаль һәм төркемдә эшли белү	1. Татар халкының теленә, диненә, мәдәни мирасына хөрмәт белән карау. 2. Башка кешегә, аның уй-фикеренә, дөньяга карашына, мәдәниятенә, теленә, диненә, гражданлык позициясенә (карашына) карата аңлы, хөрмәтле һәм игелекле караш. Башка кешеләр белән диалог оештырырга әзер булу һәм үзара аңлашуга ирешү		
2.	Повторение, Части речи. Морфологический разбор. Кабатлау. Сүз төркемнәре. Сүзләргә морфологик анализ ясау.					
3.	Повторение. Самостоятельные части речи/ Кабатлау. Мөстәкыйль сүз төркемнәре.					
4.	Повторение. Модальные слова./ Кабатлау. Бәйләгеч һәм модаль сүз төркемнәре.					
5.	**Проверочный диктант/ Тикшерү диктанты.**	Сүзләрне дөрес язу; сүзләрне төркемнәр буенча аера белү	ТБУУГ: белемнәрне структуралаштыру КУУГ: сыйныфташлар һәм укытучы белән уку эшчәнлеген оештыруда хезмәттәшлек итү. РУУГ: хаталарны табу, төзәтү.	Үзбәягә сәләтле булу		
6.	Синтаксис. Слово и предложение/ Синтаксис. Сүз һәм җөмлә. Хаталарны төзәтү эше.	Синтаксисның төп берәмлекләреннән сүзтезмә һәм җөмләләрне, аларның төрләрен аерырга өйрәнү. Синтаксик конструкцияләрне функциональ-стилистик үзенчәлекләре ягыннан тикшерү, аларның сөйләмне сәнгатьле итү чарасы булуын аңлау	**Регулятив күнекмәләр** 1.Үзгәреп торучы ситуацияләрдә үз гамәлләреңә төзәтмәләр кертә белү; 2.Уку мәсьәләләренең дөреслегенә, аны чишкәндәге үз мөмкинлекләреңә бәя бирә белү **Танып-белү күнекмәсе** 1.Уку һәм танып-белү мәсьәләләрен чишү өчен билге, символ, модель, схемаларны үзгәртү һәм куллана белү **Коммуникатив күнекмә** 1. Язма һәм телдән, монологик һәм контекст сөйләм төрләрен оста файдалана белү	1.Үз милләтеңә,үз телеңә хөрмәт тәрбияләү. Татар теленең татар халкы өчен төп милли –мәдәни кыйммәт булуын, ана телендә шәхеснең әхлакый һәм рухи яктан формалашуындагы ролен аңлау; уңышларыңа яки уңышсызлыкларыңа, аларның сәбәпләренә дөрес бәя бирү		
7.	Связь слов в предложении/ Җөмләдә	Сүзтезмәне,	**Регулятив күнекмә.** 1. Мөстәкыйль	1.Үзеңне милләтеңнең вәкиле итеп		

	сүзләр бәйләнеше турында гомуми мәгълүмат.	аларның төрләрен аеру; сүзтезмәне төзелеше һәм мәгънәләр , кулланылу үзенәлекләре ягыннан тикшерү Фәнни һәм махсус эш стилендә кулланыла торган синтаксик чараларны белү	рәвештә уңышының яки уңышсызлыгының сәбәпләрен ачыклый белү. **Таныш-белү күнекмәсе. 1.** Укучының үз эшчәнлеген мөстәкыйль рәвештә оештыра белүе, бәяләве, үзенең кызыксынучанлык өлкәсен билгеләве; мөстәкыйль рәвештә теманы, куелган проблеманы ача белү, фикер йөртү. **Коммуникатив күнекмә.** 1. Диалог барышында үз фикерен дәлилләп бирә, партнер фикерен сорый белү	тану. 2. Кеше тормышында һәм җәмгыятьтә гаиләнең кирәклеген аңлау, гаилә әгъзаларына хөрмәт һәм кайгыртучан мөнәсәбәт. 3.Башка кешегә, аның уй- фикеренә, дөньяга карашына, мәдәниятенә, теленә, диненә, гражданлык позициясенә (карашына) карата аңлы, хөрмәтле һәм игелекле караш. 4. Әйләнә- тирә дөньяны эстетик, эмоциональ кыйммәт аша күзаллау		
8.	Сочинительная связь. Однородные члены предложения. / Тезүле бәйләнеш. Җөмләнең тиңдәш кисәкләре. Аларны үзара теркәүче чаралар					
9.	Обобщающие слова при рднородных членах/ Тиңдәш кисәкләр янында гомумиләштерүче сүзләр					
10.	Роль сочинительной связи в речи/ Ияртүле бәйләнешнең сөйләм оештырудагы роле.					
11.	**РР.** Перевод текста/ **БСҮ.** Тәрҗемә күнегүләре эшләү.					
12.	Понятие о словосочитаниях. Основные виды словосочетаний, типы связи главного и зависимого слова в словосочетании. /Сүзтезмә турында гомуми төшенчә. Сүзтезмәдә иярүче һәм ияртүче кисәкләр. Татар телендә сүзтезмәләрнең төрләре һәм үзенчәлекләре.					
13.	Повторение о связи слов в предложении/ Җөмләдә сүзләр бәйләнешен кабатлау					
14.	**РР. Изложение/ БСҮ. Изложение**	Текстның эчтәлеген аңлап язу белү	ТБУУГ: текстны кыскарту алымнарын белү; текстның төп фикерен	Ирекле фикер йөртү, үз фикереңне дәлилли белергә өйрәнү,		

			формалаштыру; текстлагы һәр абзацка исем бирү; бирелгән тексттан төп мәгълүматны аера белү; план төзи белү; кыска текст төзи белү. Тәкъдим ителгән текстны язма формада күрсәтә алу; башлангыч текстның темасыннан чыгып, логик бәйләнешне саклый алу. КУУГ: ишетеп аңлау. РУУГ: вакытны контрольдә тоту.	үзеңнең сөйләмеңне камилләштерүгә омтылу.		
15.	Понятие о членах предложения/ Җөмлә кисәкләре турында гомуми мәгълүмат	Җөмлә кисәкләрен дөрес билгеләү, сөйләмне җанландыру һәм матурлау өчен, җөмләләрдә синонимия күренешләреннән файдалану	**Регулятив күнекмә.** 1.Уку мәсьәләләрен чишкәндә үз мөмкинлекләреңә бәя бирә белү. **Танып-белү күнекмәсе .**1.Уку һәм танып-белү мәсьәләләрен чишү өчен билге, символ, модель, схемаларны үзгәртү һәм куллана белү **Коммуникатив күнекмә.** 1.Информацион һәм коммуникатив уку мәсьәләләрен чишү өчен компьютер технологияләрен куллана белү.	1.Туган телеңне, туган төбәгеңнең, милләтеңнең тарихын һәи мәдәни мирасын белү. 2. Мораль (әхлакый) проблемаларны чишүдә үз гамәлләреңә аңлы һәм җаваплы караш формалаштыру		
16.	Главные члены предложения. Подлежащее. Способы выражения подлежащего. ./ Җөмләнең баш кисәкләре. Ия һәм аның белдерелүе, төрләре	Җөмләнең грамматик нигезен дөрес билгеләү	**Регулятив күнекмә** 1.Уку һәм танып-белү гамәленең эффектив юлларын сайлап ала белү **Танып-белү күнекмәсе.** 1. Логик фикерләү, дөрес нәтиҗә һәм йомгак ясау **Коммуникатив күнекмә** 1.Яшьтәшләре белән төркемгә берләшә, индивидуаль һәм төркемдә эшли белү	1.Башка кешегә, аның уй-фикеренә, дөньяга карашына, мәдәниятенә, теленә, диненә, гражданлык позициясенә (карашына) карата аңлы, хөрмәтле һәм игелекле караштa булу. Башка кешеләр белән диалог оештырырга әзер булу		
17.	Сказуемое. Простое и составное сказуемое. Способы выражения Употребление их в речи. / Хәбәр һәм аның белдерелүе, төрләре					
18.	Подлежащее и сказуемое/ Ия белән хәбәрнең җөмләдәге урыны. Ия белән хәбәр арасына сызык кую очраклары					
19.	**РР. / БСҮ. Сочинение** Валентин Серовның “Кыз һәм шәфталулар” картинасы буенча	Валентин Серовның “Кыз һәм шәфталулар” картинасы буенча логик бәйләнешне саклап, сочинение яза алу; текстны язганда, татар теленең дөрес язу кагыйдәләрен һәм әдәби нормаларын саклау.	ТБУУГ: рәсем буенча эшли белү КУУГ: үз фикереңне дөрес итеп белдерә алу. РУУГ: үз эшчәнлегеңне оештыра белү.	Үз текстыңны төзүгә кызыксыну булу; сөйләм камиллегенә омтылу		
20.	Простое и сложное предложение/	Гади һәм кушма җөмләләрне	**Регулятив күнекмә.**	1.Күпмилләтле Рәсәй		

	Гади һәм кушма җөмлә	аера һәм аларны таный белү	**Танып-белү күнекмәсе.** 1. Сәбәп-нәтиҗә элемтәләрен урнаштыру, логик фикерләү, дөрес нәтиҗә һәм йомгак ясау **Коммуникатив күнекмә** 1. Язма һәм телдән, монологик һәм контекст сөйләм төрләрен оста файдалана белү	җәмгыятенең гуманистик, демократик, традицион кыйммәтләрен күңелең белән кабул итү. 2.Шәхси сайлау нигезендә әхлакый проблемаларны чишүдә компетентлык һәм камилләшкән мораль аң, әхлакый хисләр һәм әхлакый тәртип (үзеңне тоту), үз гамәлләреңә аңлы һәм җаваплы караш формалаштыру		
21.	Второстепенные члены предложения/ Җөмләнең иярчен кисәкләре	Җөмләнең иярчен кисәкләрен таный белү, сүз төркемнәренең төрле синтаксик формаларын хәзерге татар әдәби теле нормалары кысаларында куллану	**Танып-белү күнекмәсе** 1.Сүзлекләр,башка эзләнү схемаларын актив куллана белү **Коммуникатив күнекмә.**1.Яшьтәшләре белән төркемгә берләшү, индивидуаль һәм төркемдә эшли белү күнекмәсе булдыру(бердәм эшчәнлектә билгеле бер рольне башкара белү; төркемдә уку эшчәнлеген оештыра белү (гомуми максатлар билгели белү, рольләрне бүлешү, бер-берең белән уртак фикергә килү).	1.Башка кешеләр белән диалог оештырырга әзер һәм сәләтле булу һәм үзара аңлашуга ирешү (үзеңне аралашуның тигез хокуклы субьекты итеп тою, диалог буенча партнер образын төзүгә әзерлек, мөмкин булган диалог оештыру ысулларын төзүгә әзерлек; кызыксынуларын, эшчәнлекләрен (процедураларын) конверсияләү (үзгәртү) буларак, диалог барышын оештыруга әзерлек; аралашу алып баруга әзерлек һәм сәләтлелек)		
22.	Определение. Однородные и неоднородные определения./ Аергыч һәм аның белдерелүе һәм аерылмыш белән Бәйләнеше. Тиңдәш һәм тиңдәш түгел аергычлар					
23.	Дополнение. Способы выражения дополнения/. Тәмамлык һәм аның белдерелүе					
24.	Прямое и косвенное дополнение./ Туры һәм кыек тәмамлыклар					
25.	РР/ БСҮ.Фәридә Хәсьянованың “Матур өй” картинасы буенча сочинение.					
26.	Обстоятельство. Виды обстоятельств. Обстоятельство места./ Хәл һәм аның төрләре. Урын хәле					
27.	Обстоятельство времени/ Вакыт хәле					
28.	Обстоятельства образа действия/ Рәвеш хәле		**Регулятив күнекмә.** 1.Чынбарлыкны үзгәртүгә юнәлтелгән адымнарның кайсылары уку мәсьәләләрен чишкәндә уңай продукталуга китерүен үткәнгә карап (ретроспективно) билгеләү			
29.	Обстоятельства меры и степени./ Күләм хәле					
30.	Обстоятельство причины/ Сәбәп хәле	Җөмләнең иярчен кисәкләрен таный белү, сүз төркемнәренең төрле синтаксик формаларын	**Танып-белү күнекмәсе** 1.Сүзлекләр,башка эзләнү схемаларын актив куллана белү	1.Башка кешеләр белән диалог оештырырга әзер һәм сәләтле булу һәм үзара аңлашуга ирешү		
31.	Обстоятельство цели / Максат хәле					

		хәзерге татар әдәби теле нормалары кысаларында куллану	**Коммуникатив күнекмә.**1.Яшьтәшләре белән төркемгә берләшү, индивидуаль һәм төркемдә эшли белү күнекмәсе булдыру(бердәм эшчәнлектә билгеле бер рольне башкара белү; төркемдә уку эшчәнлеген оештыра белү (гомуми максатлар билгели белү, рольләрне бүлешү, бер-берең белән уртак фикергә килү).	(үзеңне аралашуның тигез хокуклы субьекты итеп тою, диалог буенча партнер образын төзүгә әзерлек, мөмкин булган диалог оештыру ысулларын төзүгә әзерлек; кызыксынуларын, эшчәнлекләрен (процедураларын) конверсияләү (үзгәртү) буларак, диалог барышын оештыруга әзерлек; аралашу алып баруга әзерлек һәм сәләтлелек)		
32.	**Диктант/ Грамматик биремле контроль диктант.**	Сүзләрне дөрес язу; сүзләрне төркемнәр буенча аера белү	ТБУУГ: белемнәрне структуралаштыру КУУГ: сыйныфташлар һәм укытучы белән уку эшчәнлеген оештыруда хезмәттәшлек итү. РУУГ: хаталарны табу, төзәтү.	Үзбәягә сәләтле булу		
33.	Обстоятельства условия/ Шарт хәле	Җөмләнең иярчен кисәкләрен таный белү, сүз төркемнәренең төрле синтаксик формаларын хәзерге татар әдәби теле нормалары кысаларында куллану	**Танып-белү күнекмәсе** 1.Сүзлекләр,башка эзләнү схемаларын актив куллана белү **Коммуникатив күнекмә.**1.Яшьтәшләре белән төркемгә берләшү, индивидуаль һәм төркемдә эшли белү күнекмәсе булдыру(бердәм эшчәнлектә билгеле бер рольне башкара белү; төркемдә уку эшчәнлеген оештыра белү (гомуми максатлар билгели белү, рольләрне бүлешү, бер-берең белән уртак фикергә килү).	1.Башка кешеләр белән диалог оештырырга әзер һәм сәләтле булу һәм үзара аңлашуга ирешү (үзеңне аралашуның тигез хокуклы субьекты итеп тою, диалог буенча партнер образын төзүгә әзерлек, мөмкин булган диалог оештыру ысулларын төзүгә әзерлек; кызыксынуларын, эшчәнлекләрен (процедураларын) конверсияләү (үзгәртү) буларак, диалог барышын оештыруга әзерлек; аралашу алып баруга әзерлек һәм сәләтлелек)		
34.	Обстоятельства уступки/ Кире хәл.					
35.	Повторение обстоятельств/ Хәлләрне кабатлау					
36.	**РР.** Беседа о встрече со знаменитыми личностями/ **БСҮ.**Танылган шәхесләр белән очрашу турында сөйләшү.					
37.	Понятие об уточнениях/ Аныклагыч турында гомуми мәгълүмат Аныклагычның аныкланмыш белән бәйләнеше					
38.	Обособление уточнений и знаки препинания при них/ Аныклагычларның аерымлануы һәм алар янында тыныш билгеләре					
39.	Модальные части речи. Обращения/ Модаль кисәкләр. Эндәш сүзләр, аларны куллану үзенчәлекләре	Модаль кисәкләрне тану, сөйләмдә дөрес куллану, тыныш билгеләрен кирәкле урынга куюда интонациянең әһәмиятен аңлау	**Регулятив күнекмә.** 1.Нәтиҗәгә ирешү процессында үз эшчәнлегеңә контроль ясый белү **Танып-белү күнекмәсе.** 1.Уку һәм танып-белү мәсьәләләрен чишү өчен билге, символ, модель, схемаларны үзгәртү һәм куллана белү **Коммуникатив күнекмә.** 1. Үз хисләреңне,фикерләреңне бирү,үз эшчәнлегеңне	1.Сәламәт һәм куркынычсыз яшәү рәвеше кыйммәтләре булдыру . 2. Кеше матурлыгын аңлау аша, үз илеңнең мәдәният тарихына хөрмәт булдыру		
40.	Обращения, знаки препинания при них/ Эндәш сүзләрнең җөмләдәге урыны, алар янында тыныш билгеләре					
41.	Вводные слова, смысловая классификация/ Кереш сүзләр , аларны					

	мәгънә ягыннан төркемләү Кереш сүзләр янында тыныш билгеләре		планлаштыру (коммуникация бурычларын билгели белү һәм аңа туры килгән сөйләм чараларын сайлап ала белү).			
42.	**БСҮ. Изложение (экологик темага сочинение элементлары белән)**	Текстның эчтәлеген аңлап яза белү	ТБУУГ: текстны кыскарту алымнарын белү; текстның төп фикерен формалаштыру; тексттагы һәр абзацка исем бирү; бирелгән тексттан төп мәгълүматны аера белү; план төзи белү; кыска текст төзи белү. Тәкъдим ителгән текстны язма формада күрсәтә алу; башлангыч текстның темасыннан чыгып, логик бәйләнешне саклый алу. КУУГ: ишетеп аңлау. РУУГ: вакытны контрольдә тоту.	Ирекле фикер йөртү, үз фикереңне дәлилли белергә өйрәнү, үзеңнең сөйләмеңне камилләштерүгә омтылу.		
43.	Виды грамматических анализов./ Грамматик анализ төрләре	Морфологик, синтаксик, морфологик-синтаксик, синтаксик-морфологик анализ ясау	**Регулятив күнекмә .** 1.Теләсә нинди эшчәнлектә иң беренче проблеманы аерып алу, аның чишелеш юлларын билгеләү 2.Үзгәреп торучы ситуацияләрдә үз гамәлләреңә төзәтмәләр кертә белү **Танып-белү күнекмәсе.** 1. Логик фикерләү, дөрес нәтиҗә һәм йомгак ясау **Коммуникатив күнекмә.** 1.Яшьтәшләре белән төркемгә берләшә, индивидуаль һәм төркемдә эшли белү	1.Социаль тирәлек һәм институтлар белән уңышлы хезмәттәшлек итүче яшүсмерләрнең иҗтимагый оешмаларында катнашырга әзер тору		
44.	Повторение главных членов предения/ Җөмләнең баш кисәкләрен кабатлау	Җөмлә кисәкләрен таный белү һәм сөйләмдә дөрес куллану	**Регулятив күнекмә.** 1. Теләсә нинди эшчәнлектә иң беренче проблеманы аерып алу, аның чишелеш юлларынбилгеләү 2.Мөстәкыйль рәвештә максатка ирешү юлларын, шулай ук альтернатив юлларын планлаштыра белү **Танып-белү күнекмәсе.** 1.Уку һәм танып-белү мәсьәләләрен чишү өчен билге, символ, модель, схемаларны үзгәртү һәм куллана белү **Коммуникатив күнекмә.**1. Язма һәм телдән, монологик һәм контекст сөйләм төрләрен оста файдалана белү	1.Җәмгыятьтә яшәү кагыйдәләрен үзләштерү; күршеңә ярдәм итүдә танып-белү инициативасы күрсәтү		
45.	**БСҮ.** Укыган әдәби әсәр героена хат язу					
46.	Повторение второстепенных членов предложения/ Җөмләнең иярчен кисәкләрен кабатлау					
47.	Повторение модальных членов предложения/ Җөмләнең модаль кисәкләрен кабатлау					
48.	**Грамматик биремле диктант.**	Сүзләрне дөрес язу; сүзләрне төркемнәр буенча аера белү	ТБУУГ: белемнәрне структуралаштыру КУУГ: сыйныфташлар һәм укытучы белән уку эшчәнлеген оештыруда	Үзбәягә сәләтле булу		

			хезмәттәшлек итү. РУУГ: хаталарны табу, төзәтү.			
49.	Работа над ошибками. Структура простых предложений/ Гади җөмләләрне төркемләү.	Төрле фикер алышуларда катнашу, үз фикереңне белдереп,аны тормыш һәм укылган китап белешмәләре белән дәлилләү	**Регулятив күнекмә .**1. Теләсә нинди эшчәнлектә иң беренче проблеманы аерып алу, аның чишелеш юлларын билгеләү; 2.Үзгәреп торучы ситуацияләрдә үз гамәлләреңә төзәтмәләр кертә белү; 3.Уку мәсьәләләренең дөреслегенә,аны чишкәндәге үз мөмкинлекләреңә бәя бирә белү **Танып-белү күнекмәсе 1**. Логик фикерләү, дөрес нәтиҗә һәм йомгак ясау; 2. Экологик фикерләүне танып-белү, социаль практикада куллана белү; 3. Сүзлекләр,башка эзләнү схемаларын актив куллана белү сәләтен мотивлаштыруны үстерү **Коммуникатив күнекмә.**1. Укытучы һәм яшьтәшләре белән бердәм эшчәнлекне оештыра белү күнекмәсе булдыру	1.Кеше тормышында һәм җәмгыятьтә гаиләнең кирәклелеген аңлау, гаилә әгъзаларына хөрмәт белән караш һәм кайгыртучан мөнәсәбәт булдыру		
50.	Виды предложений с целью выражения Әйтү максаты ягыннан җөмлә төрләре: хикәя җөмлә, сорау җөмлә, боерык җөмлә һәм тойгылы җөмләләр.					
51.	Знаки препинания в конце предложений/ Әйтү максаты ягыннан төрле җөмләләр янында куела торган тыныш билгеләре.					
52.	Утвердительные и отрицательные предложения/ Раслау һәм инкяр җөмлә турында гомуми төшенчә. Инкяр җөмләләрне белдерүче чаралар.	Раслау һәм инкяр җөмләләрне таный, аларны татар әдәби теле нормалары кысаларында куллана белү	**Регулятив күнекмә.** 1.Мөстәкыйль рәвештә максатка ирешү юлларын, шулай ук альтернатив юлларын планлаштыра белү **Танып-белү күнекмәсе.** 1.Төшенчәләрне билгели, йомгаклый, аналогияләрне табу **Коммуникатив күнекмә.** **1.**Дәлилле итеп үз фикерен башкаларга җиткерә белү, өлкәннәр һәм яшьтәшләре белән продуктив уртак гамәл оештыра белү	1.Шәхси сайлау нигезендә мораль (әхлакый) проблемаларны чишүдә компетентлык һәм камилләшкән мораль аң, әхлакый хисләр һәм әхлакый тәртип (үзеңне тоту), үз гамәлләреңә аңлы һәм җаваплы караш формалаштыру (әхлакый үзкамилләшүгә сәләтлелек; диннәргә түземлелек, кешеләрнең дини карашларына, хисләренә хөрмәт белән карау)		
53.	Распространенные и нераспространенные предложения/ Җыйнак һәм җәенке җөмләләр.	Җыйнак һәм җәенке җөмләләрне аера белү	**Регулятив күнекмә .** 1.Алынган проблеманы мөстәкыйль хәл итә, рефлексия ясый белү **Танып-белү күнекмәсе.** 1. Сәбәп-нәтиҗә элемтәләрен урнаштыру, логик фикерләү, дөрес нәтиҗә һәм йомгак ясау **Коммуникатив күнекмә.** 1.Үз хисләреңне, фикереңне бирү,	1.Регион, этник катлам, социаль һәм икътисади үзенчәлекләрен исәпкә алып, төрле яшь кысаларында укучыларның мәктәп үзидарә эшендә һәм иҗтимагый тормышта катнашу. 2.Әйләнә-тирә дөньяны эстетик, эмоциональ кыйммәт аша күзаллау; дөньяны эстетик,		

			эшчәнлегеңне планлаштыру, регуляцияләү өчен өчен кирәк булган тел чараларн аңлы рәвештә куллану	эмоциональ кыйммәт аша үзләштерү		
54.	**РР/ БСҮ. Сочинение** Наил Галимовның “Ялгызлык” картинасы буенча	Наил Галимовның “Ялгызлык” картинасы буенча логик бәйләнешне саклап, сочинение яза алу; текстны язганда, татар теленең дөрес язу кагыйдәләрен һәм әдәби нормаларын саклау.	ТБУУГ: рәсем буенча эшли белү КУУГ: үз фикереңне дөрес итеп белдерә алу. РУУГ: үз эшчәнлегеңне оештыра белү.	Үз текстыңны төзүгә кызыксыну булу; сөйләм камиллегенә омтылу		
55.	Односоставные и двусоставные предложения/ Ике составлы һәм бер составлы җөмләләр.	Җөмләләрне төзелеше ягыннан тикшерә белү	**Регулятив күнекмә** 1.Проблема чишелешен тагын да эффектив итү өчен үзенә нәрсә эшләү **Коммуникатив күнекмә.** 1. Диалог барышында үз фикереңне дәлилләп бирә, партнер фикерен сорый белү. 2. Диалог барышында карар кабул итә һәм аны әңгәмәдәшең белән яраштыра белү.	1.Укучыларның үзләре теркәлгән яки оештырган социаль мөнәсәбәтләрне яхшырту процессында катнашырга әзер булуы. 2.Үз-үзеңне күрсәтү һәм мәдәниятнең әдәби, әхлакый киңлегендә ориентлаша белү сәләте формалаштыру		
56.	Виды односоставных предложений/ Бер составлы җөмлә төрләре һәм аларның үзенчәлекләре.					
57.	Назывное предложение/ Бер составлы исем җөмлә.					
58.	Глагольное предложение/ Бер составлы фигыль җөмлә.					
59.	Полное и неполное предложения / Тулы һәм ким җөмләләр.	Тулы һәм ким җөмләләрне таный һәм аера белү	**Регулятив күнекмә** 1.Нәтиҗәгә ирешү процессында үз эшчәнлегеңә контроль ясый белү **Танып-белү күнекмәсе** 1. Предмет һәм күренешләрне билге һәм символлар белән билгеләү **Коммуникатив күнекмә.** 1.Язма һәм телдән монологик һәм контекст сөйләм төрләрен оста файдалана белү	1.Шәхси сайлау нигезендә әхлакый проблемаларны чишүдә компетентлык һәм камилләшкән мораль аң, әхлакый хисләр һәм әхлакый тәртип (үзеңне тоту), үз гамәлләреңә аңлы һәм җаваплы караш формалаштыру		
60.	Употребление полных и неполных предложений в речи/ Тулы һәм ким җөмләләрнең үзенчәлекләре.					
61, 62, 63.	Повторение видов предложений/ Җөмлә төрләрен кабатлау.	Гади җөмләләргә синтаксик анализ ясый һәм сөйләмдә урынлы куллана белү	**Регулятив күнекмә .** 1.Үзеңнең чынбарлыкны үзгәртүгә юнәлтелгән адымыңны планлаштырылган нәтиҗәләр белән тиңләштерә белү **Танып-белү күнекмәсе.** 1. Логик фикерләү, дөрес нәтиҗә һәм йомгак ясау 2.Уку һәм танып-белү мәсьәләләрен чишү өчен билге, символ, модель, схемаларны үзгәртү һәм куллана белү **Коммуникатив күнекмә.**1.Яшьтәшләре белән төркемгә берләшә,индивидуаль һәм төркемдә	1.Заманча дөньяның социаль, мәдәни, тел, рухи төрлелеген истә тотып, фән һәм иҗтимагый практиканың тиешле заманча үсеш дәрәҗәсенә туры килә торган дөньяга тулы бер караш булдыру. Башка кешеләр белән диалог оештырырга әзер һәм сәләтле булу һәм үзара аңлашуга ирешү (үзеңне аралашуның тигез хокуклы субъекты итеп тою, диалог буенча партнер образын төзүгә әзерлек, мөмкин булган диалог оештыру ысулларын төзүгә әзерлек; кызыксынуларын,		

			эшли белү	эшчәнлекләрен (процедураларын) конверсияләү (үзгәртү) буларак, диалог барышын оештыруга әзерлек; аралашу алып баруга әзерлек һәм сәләтлелек).		
64.	**Контрольный диктант/ Контроль диктант.**	Сүзләрне дөрес язу; тыныш билгеләрен дөрес куллану.	ТБУУГ: белемнәрне структуралаштыру КУУГ: сыйныфташлар һәм укытучы белән уку эшчәнлеген оештыруда хезмәттәшлек итү. РУУГ: хаталарны табу, төзәтү.	Үзбәягә сәләтле булу		
65.	Повторение пройденного в 8 классе. / 8 нче сыйныфта өйрәнгәннәрне кабатлау. Гади җөмлә синтаксисы. Гади җөмләләрне төркемләү.	Эшчәнлегеңдә максатка ирешү юлларын мөстәкыйль рәвештә планлаштырып, уку һәм танып-белү мәсьәләләренең иң мөһим алымнарын куллану.	**Регулятив күнекмә.** 1.Үзгәреп торучы ситуацияләрдә үз гамәлләренә төзәтмәләр кертә белү 2. Уку һәм танып-белү процессында үзбәя, карар кабул итүне аңлы рәвештә сайлый белү **Танып-белү күнекмәсе.** 1. Логик фикерләү, дөрес нәтиҗә һәм йомгак ясау 2.Уку һәм танып-белү мәсьәләләрен чишү өчен билге, символ, модель, схемаларны үзгәртү һәм куллана белү **Коммуникатив күнекмә.** 11.Яшьтәшләре белән төркемгә берләшә,индивидуаль һәм төркемдә эшли белү күнекмәсе булдыру	1.Башка кешегә, аның уй-фикеренә, дөньяга карашына, мәдәниятенә, теленә, диненә, гражданлык позициясенә (карашына) карата аңлы, хөрмәтле һәм игелекле караш булдыру		
66.	Повторение. Кабатлау. Җөмләдә сүзләр бәйләнеше.					
67.	**РР. БСҮ**. “Чирмешән төбәге татарлары” темасына проект эше эшләү.					
68.	Повторение. Члены предложения./ Кабатлау. Җөмләнең баш, иярчен, модаль, тиңдәш һәм аерымланган кисәкләре. Алар янында тыныш билгеләре.					
69.	**РР. Перевод текстов/ БСҮ.** Тәрҗемә күнегүләре эшләү.					
70.	Повторение. Грамматические анализы/ Кабатлау. Грамматик анализ төрләре					